

Dat meisje uit Ransdorp

Damesstuk

door

HANS KEIJZER

Een reconstructie

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DAT MEISJE UIT RANSDORP** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HANS KEIJZER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2005 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **3** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

Dat meisje uit Ransdorp ging in première op 2 oktober 2005 in het Grote- of Sint Nicolaas Kerk in Edam.

De rolverdeling was als volgt:

PERSONEN:

Saskia van Uylenburgh - Martina Lange

Geertje Dircks - Marijke Rasch

Hendrickje Stoffels - Maartje Sloots

**Geschreven ter gelegenheid van 450 jaar
Stichting Proveniershuisjes, Edam**

Scène 1

Saskia: Je moet je niet zo uitsloven. Waarom sloof je je zo uit?

Hendrickje: Ik wil dat hij zich thuis voelt als hij komt.

Saskia: Hij komt niet. Voorlopig komt hij niet.

Hendrickje: Hij komt, vroeg of laat.

Saskia: Maar nu niet. Je mist hem?

Hendrickje: Jij dan niet?

Saskia: Elke minuut. Ik mis de reuring in ons huis aan de Breestraat. Al die mensen die een schilderij van hem willen hebben. Ik mis die rust die hij uitstraalt als hij aan het werk is. Dat lange, geconcentreerde kijken in het niets, of hij dwars door de muren heen kan kijken. Ik mis de geur van lijnolie.

Hendrickje: Ik mis zijn voetstappen over het tegelpad als hij naar huis loopt.

Saskia: Het gerammel van zijn sleutelbos als hij de deur weer eens niet open kan krijgen.

Hendrickje: Als hij uit de kroeg komt. Ik mis zijn lach.

Saskia: Lacht hij?

Hendrickje: Als hij met Cornelia speelt. Zij is zijn enige lichtpuntje.

Saskia: Met mijn kinderen kan hij niet spelen. En met zijn zoon durft hij niet te spelen. Bang dat hem ook iets overkomt. Ik mis het licht in zijn atelier. Dank zij mijn oom Hendrick gaat het ons goed. Oom Hendrick verkoopt veel van zijn schilderijen en zorgt er voor dat mensen portretten willen van zijn hand. Grappig om te zien hoe hij de gezichten van mensen bestudeert. Hij gaat dan voor de spiegel staan en kijkt boos, of verbaasd, of blij. En dat tekent hij dan na. Hoe een gezicht er uit ziet als het boos is of blij.

Hendrickje: Of verbaasd.

Saskia: Zo wordt hij de hoofdpersoon in al zijn schilderijen. Alle mensen die hij portretteert hebben zijn uitdrukkingen op hun gezicht. (*kleine stilte*)

Hendrickje: Hij kan ook zo ontzettend vloeken.

Saskia: Vloeken? Mis je dat ook?

Hendrickje: Ja.

Saskia: Wat raar.

Hendrickje: Het geeft mij een veilig gevoel. Als hij zo tekeer gaat dan weet ik dat het niet lang meer duurt voor hij met zijn opdracht klaar is. En dan hebben we weer geld. Als hij niet meer weet hoe hij een schilderij af moet maken, dan haalt hij alle duivels uit de hel erbij. Dan haalt hij diep adem, vervloekt alles en iedereen en dan, na twee, drie dagen is het af. Het is iets van de laatste jaren. Hij twijfelt aan zichzelf.

Denkt dat hij het niet meer heeft. Dat hij het niet meer kan.

Saskia: Zo ken ik hem niet.

Hendrickje: Nee? Hij zegt zelf dat hij verandert sinds jij bent.... Niet van de een op de andere dag. Zoiets komt langzaam. Het heeft natuurlijk ook allemaal met die Geertje te maken.

Saskia: Hij heeft haar nooit moeten aannemen. Van het eerste begin af aan is ze er op uit om hem kapot te maken. Ze geilt op zijn naam. Omdat hij beroemd is. Geld lonkt. Altijd en overal. Altijd zijn er mensen zoals zij. Als parasieten zwermen ze om hem heen. Edamse trut.

Hendrickje: Edam? Ze komt toch uit Ransdorp?

Saskia: Daar woont ze. Bij haar broer. Hij gaat vaak naar Ransdorp, om te tekenen. Daar heeft hij Geertje ontmoet.

Hendrickje: Of zij heeft hem ontmoet.

Saskia: Ik denk eerder dat ze hem opgezocht heeft. Dat hij mij zo snel kan vergeten. Mij gewoon inruilt voor haar.

Hendrickje: Dat moet je niet zeggen. Dat klinkt alsof hij nooit van je gehouden hebt. Jouw dood was voor hem een enorme klap. Dat heeft hij zo vaak gezegd. Het lijkt mij verschrikkelijk om drie mannen te verliezen. Hoe heeft hij dat? Eerst jij, dan Geertje en daarna ik.

Saskia: Ik heb ik in vier jaar tijd drie kinderen verloren. Ik mis mijn meisjes, mijn zoon, elke dag.

Hendrickje: Hij ook. Hij mist ze ook.

Saskia: Waarom leeft jouw dochttertje wel? Waarom hoeft jouw kind niet te sterven? Dat is toch niet....

Hendrickje: Eerlijk?

Saskia: Niet eerlijk, nee. Wie bepaalt dat? Wie beslist zoiets? Wie zegt of je kind mag blijven leven of niet?

Hendrickje: Niemand.

Saskia: Alleen mijn jongste zoon Titus leeft. Hij heeft hem geschilderd. Zijn portret is mooi. Hij lijkt op zijn vader. En zo is het goed.

Hendrickje: De reden dat hij Geertje in zijn huis opneemt, is dat hij iemand nodig heeft die voor Titus zorgt.

Saskia: Ik ben blij dat Geertje hem geen kind heeft gegeven.

Geertje: Hij wil geen kind van mij, Saskia. Hij wil mij het leed besparen dat jou is overkomen. Drie kinderen verliezen, dat is toch verschrikkelijk. Ik denk dat ik zoiets nooit zou overleven.

Saskia: Hij wil geen kind van jou omdat jij niet met hem getrouwd bent.

Geertje: Hendrickje is ook niet met hem getrouwd.

Saskia: Dat is iets totaal anders. Hendrickje dringt zich niet aan hem op als de eerste de beste....

Geertje: Zeg het maar. Het begint met een 'h'. (*stilte*) Waarom ben je

zo vijandig?

Saskia: Omdat je dat verdient. (*Hendrickje heeft een fles wijn en glazen gepakt*)

Hendrickje: Zeg meiden, zullen we het een beetje gezellig houden?

Saskia: Voor mij hoeft het niet. Ik voel me niet zo gezellig.

Hendrickje: Je geeft Geertje geen kans.

Saskia: Geertje heeft ons huwelijk kapot gemaakt.

Geertje: Dat is toch zo makkelijk gezegd, Saskia van Uylenburg. Ben jij soms vergeten wie van jullie twee mij in jullie huis heeft gehaald?

Hendrickje: Game to Dircx.

Geertje: Jij geeft hem de opdracht om aan mijn moeder te vragen of ik bij jullie kan komen werken. Zo begint het. En niet veel later moet ik je zoon voeden. Ook op jouw verzoek.

Saskia: Omdat ik dat niet meer kan. Ik droog uit zodat ik mijn eigen zoon niet kan voeden. Drie kinderen heb ik verloren. Kinderen die ik heb gevoed met mijn eigen lichaam verlies ik. En het kind dat blijft leven kan ik niet voeden omdat mijn lichaam dat niet meer wil. Ben ik nu een slechte moeder?

Hendrickje: Nee. Toch, Geertje?

Geertje: Nee, Sas, jij bent geen slechte moeder. Ik wou ook graag een goede moeder zijn. Ik weet het nog goed. Het is op de middag van 1 november 1644. Hij heeft net een groot werk klaar. Voordat hij de deur uit gaat naar zijn opdrachtgever komt hij naar mij. Hij is nerveus en dat is niets voor hem. Hij zegt dat hij mij 's avonds iets heel belangrijks moet vertellen, maar nu moet hij echt naar de herberg voor een bespreking. Hij belooft meteen thuis te komen, zegt hij. Hij en meteen thuiskomen. Ik zeg nog tegen hem: Als je maar niet denkt dat ik de hele nacht wacht. Dan gaat hij weg. Ik heb totaal geen idee wat er nu opeens zo belangrijk is. En als het zo belangrijk is, waarom vertelt hij het mij dan niet meteen.

Saskia: Zo is hij nu eenmaal. Hij houdt van geheimpjes. Ik weet noch dat hij aan een schilderij werkt waar ik absoluut niet naar mag kijken. Als hij op een avond uit is loop ik stiekem naar zijn atelier. En daar zie ik het. Het is een portret van mij. Hij maakt het uit zijn hoofd. Heeft hij dat bij jullie ook gedaan?

Geertje: Hij heeft mij een keer geschetst op de markt in Ransdorp.

Saskia: Ach ja, dat ben jij. Dat meisje uit Ransdorp.

Geertje: Dat meisje uit Ransdorp is toevallig wel de vrouw van de grootste schilder ooit.

Saskia: En zijn hoer.

Hendrickje: Wat is het geheim nu? Wat wilde hij jou vertellen?

Geertje: Ik hoor het pas de volgende ochtend. Toen hij 's avonds thuis

kwam was hij zo dronken dat hij zijn eigen naam niet meer wist.

Hendrickje: Ja, zo ken ik hem ook.

Geertje: Hij zegt dat hij me mij wil trouwen. Ik zweer het je en god is mijn getuige.

Saskia: Dat lieg je.

Geertje: Nee, echt. Hij wil met mij trouwen. Hij heeft een vrouw nodig, zegt hij. Het is toch een grote chaoot, waar of niet. Afspraken vergeet hij na te komen. Financieel weet hij geen deals af te sluiten. Hij leeft alleen voor zijn werk. Nou ja, en voor mij ook natuurlijk. Maar alles daar omheen laat hij verslonzen. Hij heeft een vrouw nodig, zegt hij. Een moeder voor Titus.

Saskia: Was bij je eerste man gebleven.

Geertje: Abraham is dood. (*stilte*)

Hendrickje: Abraham?

Geertje: Abraham Claesz uit Hoorn. Ik leer hem kennen in de herberg waar ik werk. Abraham is trompetter.

Hendrickje: In het leger van de prins?

Geertje: Scheepstrompetter. We trouwen, het is een mooi feest, maar niet veel later sterft hij. Ik blijf achter, zonder geld, zonder niets. Wat moet ik? Dus ik vertrek naar mijn broer Pieter in Ransdorp. En daar zie ik hem voor het eerst. Hij zit te tekenen in het weiland. Hij tekent de toren van ons dorp. We maken een praatje, gewoon, over het weer en zo. Ik heb geen idee wie hij is, echt niet. Later hoor ik zijn naam en dat hij een bekend schilder is. Hij komt vaker naar Ransdorp, hij vindt het fijn om daar te werken, zegt hij. En wij maken vaker een praatje. Op een dag vraagt hij aan mijn moeder of ik bij jullie kan komen werken.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto